

Gastcolumn Duinstichting augustus 2022: Jos Teeuwisse Stichting Oer-IJ

Het verborgen landschap van het Oer-IJ

Jos Teeuwisse vertelt: ‘Tot het begin van onze jaartelling slingerde er een rivier vanuit het voormalige Flevomeer naar de Noordzee. Die rivier, het voormalige Oer-IJ, heeft het landschap in het gebied tussen Alkmaar, Amsterdam en Haarlem gevormd en is tot op de dag van vandaag nog altijd van invloed op het gebruik van de ruimte in dit gebied. Als je dit eenmaal weet, kun je het ook zien. De naam Oer-IJ is al meer dan 50 jaar oud, maar pas sinds tien jaar is er onder deze naam een stichting actief die, bij publiek en politiek, ijvert voor aandacht en bescherming van de bijzondere kwaliteiten van dit gebied.

Variatie landschappen

In 2013 werd door een aantal bij het landschap betrokken bewoners uit de omgeving van Castricum een initiatief gestart om meer aandacht te genereren voor het open landschap in Kennemerland, IJmond en Zaanstreek. Deze op het oog zeer verschillende landschappen blijken in hun ontstaansgeschiedenis meer gemeen te hebben dan nog altijd wordt gedacht. De belangrijkste kwaliteiten van dit gebied zijn de grote variatie aan landschappen en daarmee ook aan biodiversiteit en erfgoed. Zo ontstond Stichting Oer-IJ (www.oerij.eu).

Stichting Oer-IJ kijkt naar het gebied op het niveau van het landschap, waar ecologie, economie en erfgoed (3 E’s) samenkomen. Een landschap dat voortdurend in verandering is door menselijke activiteiten en natuurkrachten. Een landschap waarin de hele ontwikkelingsgeschiedenis van de kern van Holland nog afleesbaar is. De stichting vraagt bij dat continue veranderingsproces juist aandacht voor de kwetsbare waarden van het landschap, de ecologie en het erfgoed.

Meer dan 50 vrijwilligers vormen de basis van Stichting Oer-IJ. Die vrijwilligers zijn op meerdere terreinen actief zoals door inbreng te leveren bij belangrijke ruimtelijke ontwikkelingen, maar ook het verzorgen van rondleidingen, geven van lezingen, het laten verschijnen van publicaties (routes en boeken) en het onderhouden van een uitgebreide website. We noemen onszelf een “Kenniss en Netwerk-organisatie”. Onze methode is niet het voeren van actie, maar het aandragen van relevante informatie, vooral binnen ons netwerk.

De afgelopen tien jaar zijn we vooral bezig geweest met “het op de kaart zetten” van het Oer-IJ gebied. De bekendheid van het fenomeen Oer-IJ is nu bij veel bewoners en bestuurders in ons gebied best goed. De komende tien jaar willen we ons vooral gaan richten op de grote actuele thema’s als biodiversiteit, klimaatadaptatie, energietransitie, circulaire economie (landbouw), en bescherming van de kwaliteiten van het landschap. Toch zullen we ook aandacht moeten blijven geven aan een

degelijk draagvlak voor dat landschap door promotie via excursies, publicaties en het verder uitbouwen van de plek waar belangstellenden, scholen en professionals hun informatie kunnen vinden: onze website www.oerij.eu.

Dan ligt daar nog jullie retorische vraag; Ingrijpen in de natuur? Bomenkap of niet? Daar is geen eenduidig antwoord op te geven. Wij kijken naar het gebied op het niveau van het continu veranderende landschap en dat betekent dat bij iedere ingreep moet worden gekeken of de 3 E's in evenwicht met elkaar blijven.'

